En educació i coeducació, les faules danyen l'escola

written by Benjamín Menéndez | 11 de January de 2025

El pròxim dia 13 de gener tenim l'oportunitat d'acostar-nos a les millors evidències d'impacte social sobre gènere amb la **xarrada en línia i gratuïta de Lidia Puigvert** (catedràtica de Sociologia de la Universitat de Barcelona), titulada "Evidències contra faules en temes de gènere per a una socialització preventiva de la violència".

La insistència en partir de les evidències a les escoles es deu al fet que el contrari genera fracàs escolar i ens allunya moltíssim, si parlem de qüestions de gènere, dels objectius d'igualtat, de coeducació i d'erradicació de la violència de gènere. Basar-se en falses creences i faules debilita el nostre sistema educatiu i ens allunya també de l'objectiu d'una escola pública universal, diversa i de qualitat per a l'èxit i el benestar de tots i totes.

En els meus 30 anys de docència he coincidit amb molt pocs companys i companyes que no volgueren el millor per a tot el seu alumnat i, pel que respecta al gènere i les relacions afectivosexuals, la majoria compartim els objectius de la coeducació; no obstant això, al mateix temps, no és estrany vore la incomoditat, insatisfacció i desencantament a l'hora d'afrontar estos temes. Enfront del **llenguatge de la possibilitat** sorgix el llenguatge de la queixa en reunions de tutors i tutores, en sales de

professorat o en la cafeteria després de sessions desagradables i conflictives sobre estos aspectes a les aules. No és estrany tampoc vore el malestar per haver d'afrontar-los sense la formació adequada, o perquè venen a impartir-la persones alienes als centres que, fins i tot tenint-la, desconeixen les dinàmiques bàsiques d'un centre escolar i d'una aula amb 25 o 30 adolescents.

Esta sensació de malestar, desencantament i insatisfacció (que afecta fins i tot les persones que des de fa anys dirigixen com afrontar les desigualtats de gènere basant-se en falses creences) ha portat de manera injusta a crear, com moltes vegades ocorre quan no s'apliquen les actuacions que asseguren la millora, un clima en el qual s'estenen les culpes del fracàs a tots els sectors: alumnat, famílies, docents… Este clima que generen és el que debilita molt l'escola pública, i darrere d'això està el fet d'obligar a aplicar intervencions basades en faules que, lluny de millorar les coses, les empitjoren.

La bona notícia és que la ciència ha identificat ja clarament què és el que genera millora en educació, quines qüestions és convenient tractar a les aules en temes de gènere i com, per a aconseguir entorns segurs que ens permeten avançar en igualtat, en no violència, en suport a les víctimes… També han identificat quines faules porten anys impedint millores importants i provocant que algunes coses empitjoren. Una notícia millor encara és que cada vegada més docents i centres tenen accés a les evidències, les coneixen i les posen en pràctica.

L'any passat vam tindre la sort de comptar en Astúries amb la **1ª Jornada de Coeducació basada en Evidències d'Impacte Social**. En esta jornada oberta i gratuïta vam poder conéixer quines són les actuacions (tertúlies dialògiques, model dialògic de prevenció i resolució de conflictes, club

de valents i valentes violència zero, etc.) que estan generant millores en múltiples contextos (escoles, instituts, centres d'acolliment, Universitat…), i les evidències que més estan contribuint a la millora: conceptes com ara "**violència de gènere aïlladora**" (legislada ja per unanimitat en els parlaments basc i català), "**miratge de l'ascens**" o "**discurs coercitiu**", la perniciosa socialització (especialment dels i les joves) sota la influència d'un **capital depredador** que unix atractiu i violència, etc. Són continguts i actuacions que ja han demostrat aconseguir una socialització preventiva de la violència de gènere i que ajuden les víctimes a deixar de ser-ho i passar a ser supervivents, reconstruint la seua memòria amb l'amistat i el suport d'altres persones, amb ferramentes que les fan més fortes en entorns segurs que porten a la igualtat.

Estem obligats a abandonar les **males pràctiques que han generat falta de millora i involució en molts aspectes en temes de gènere**. Hem de buscar mitjans per a integrar les evidències científiques en les polítiques i programes que s'intenten aplicar i, en defecte d'això, actuar com a intel·lectuals transformadors per a aplicar les evidències i no les ocurrències a les aules pel bé dels xiquets, xiquetes i adolescents, per les seues famílies, pel professorat i per tota la societat en general, per a aconseguir una escola universal i de qualitat per a la millora de tots i totes.

[Imatge: Freepik]